

NARODNA STRAŽA

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATAJSE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 6.

ŠIBENIK, 17. SVIBNJA 1925.

GODINA V.

Odvratno huškanje.

Ovom članku bi svakako bolje pristajao naslov „Tko je kriv ili kako nekoliko ulizica blati pred Srbima Hrvate i Slovence“. Događaji zadnjih godina, a još više zadnjih dana traže od nas odgovor na pitanje o krivini današnje svade i još neriješenom pitanju sporazuma Hrvata, Srba i Slovenaca. I kad počnemo pomnije analizirati današnje stanje, koje je stvoreno kroz nekoliko godina jednim bjesomučnim huškanjem Srba na Hrvate, onda moramo naći i jedno vrlo dugo poglavlje o radu takozvanih ulizičarskih elemenata.

Nijesu današnjem lošem stanju krivi ni Hrvati ni Srbi, jer krivnja potječe od ljudi, kojima je uspelo da postave i jedne i druge u jedan skoro neprijateljski stav. Kad je došao prevrat, našli smo se i Hrvati i Srbi u zajedničkoj državi i bio je red, da se započne radom oko uređenja naše države. Tim radom se doista i počelo. No dok smo se još nalazili u nekom prelaznom stanju, pojavila se kod nas prva huškačka rabota. U Dalmaciji je n. pr. čitav monopatni patriotizam uzela u svoje šake jedna razvikana grupa ljudi, od kojih su se isticala neka gospoda sa talijanskim prezimenima. Ta grupa je počela brisati svaki hrvatski znak. Kad je izašao u Splitu jedan list sa hrvatskim natpisom, bio je odmah proglašen austrijskim. Našao se ujedno i jedan čitav niz štrebera, koji su počeli nemilice pred jedva došlom srpskom braćom nazivati istaknute Hrvate crnožutima i austrijancima. Kad je 1920. g. dobila Hrvatska pučka stranka u Dalmaciji 14.000 glasova, ti su glasovi proglašeni crnožutima. Oni, koji su prolazili 1921. i 1922. g. sa hrvatskim trobojkama preko grada Splita, mogli su očitjeti na sebi ruke i šake onda Korolijinih, a danas Leončićevih batinaša. Počela su onda i

huškanja po beogradskim novinama. I tu se našlo dosta takvih ljudi kao Manko Gagliardi te još nekoliko Slovenaca i Hrvata, koji su imali stupce *Balkana*, *Beogradskog listnika* i same *Samouprave*, koja je jednom bila ozbiljan list, sa klevetanjem hrvatskoga i slovenskoga naroda. Pribičevićeva štampa je prva bacila u svijet riječi o „defetizmu“, „separatizmu“ i „anti-državnim elementima“. Izbjegavalo se dođuše u početku mudro, da se tim biranim riječima okrste hrvatski i slovenski narod, te su se takvima nazivale samo hrvatske i slovenske političke stranke. No jer je u njima bio sabran sav hrvatski i slovenski narod, to je oznaka „separatista“, „defetista“ i t. d. prešla i na čitav narod. Huškačku rabotu preuzela je zagrebačka *Riječ*, splitski *Život* i *Pobeda* sa ostalim samostalsko-demokratskim listovima, a brzo su se uvukle i u redakcije do nedavno dostojnih radikalnih listova osobe, koje su i tu počele svoju ulizičarsku rabotu veličanjem Srba i ponižavanjem Hrvata. Ljudi, koji su za Austrije pominjani po službenim novinama, kao uzveličavatelji carskih godova, dizali su do ne-

besa himnu Srba, a hrvatsku himnu nijesu htjeli ni čuti. Ukratko: ulizičarskom rabotom i huškanjem stvoreno je kod Hrvata i Srba međusobno nepovjerenje. A kad spomenemo tome, da su se za Davidovićeve vlade iz armijskih mjesta slala u Beograd izvješća, kojima su priloženi izresci i brojevi zagrebačke *Riječi*, onda se može vidjeti, do kakvog je stepena došao rad oko uništavanja narodnog sporazuma. I nedavno smo mogli čitati govor dra Palečeka u Skupštini, koji je bio jedan „oduševljen panegirik“ ćirilici, jer da nas je ona oslobodila, za koji su rekli opozicionarni listovi, da je bio neopisivo laskav. Valja znati, da je taj govor bio izrečen protiv toga, što je Korošćev klub htio da stavi na bolje mjesto latinicu, kojom se služe Hrvati i Slovenci.

I danas, nakon što su, makar za kratko, bile prestale huškačke metode, hoće i opet neki ljudi da ih uvedu u naš politički život. To treba odlučno otkloniti. To moraju otkloniti i Srbi i Hrvati, jer od toga trpi naš državni život. Danas treba obračunati sa huškačima, nalazili se oni na hrvatskoj ili srpskoj liniji, pa makar i na srednjoj liniji, jer inače ne ćemo nikad ni za korak poći naprijed u sređivanju naših prilika.

nikakvog razloga za takvu zabranu. Ta daci bi se tu samo još bolje učvrstili u ljubavi prema Kralju i državi, u poštovanju prema stvarno i pravno postojećim državnim institucijama. u gajenju vjerskih osjećaja, bez kojih nema napretka ni sreće ljudskom društvu ni pojedincu.

No nije nam namjera, da pišemo dalje o tomu, jer svatko, tko je htio, mogao se uojeriti, da spomenuta zabrana nije bila ničim opravdana, da pače su obe direkcije imale preporučiti svojim dacima učešće. Nije sama zabrana po sebi ono, radi čega je naša javnost ostala uzbudena. Isto dobnno, kad se zabranjivalo učešće na rrlvoskoj akademiji, preporučivalo se izričito i svečano dacima sudjelovanja i u drugim društvima. Ova dvojaka mjera dijeli građane u povlaštene i nepovlaštene. Proti tomu moramo ustati. Nijesmo dakle jednaki u pravima, što ustav daje toliko pojedincima, koliko i zakonito priznatim društvima.

Nastojimo ovdje, da izbjegnemo svaku riječ, koja bi se mogla tumačiti kao zavist prema povlaštenim društvima, jer toga kod nas nema. No moramo istaknuti, da se oba direktora, kao i neki profesori varaju, ako misle, da će im povlaštena društva biti zahvalna na toj potpori i zagovoru. A neka se ni povlaštena društva ne varaju, da im je ta potpora zbilja na korist.

Režimi se mijenjaju. Danas su ove stranke na upravi, sutra one. Život pak teče svojim redovitim prirodnim tokom. Svako društvo mora da nastoji da živi i da se razvija u pravcu svojih ideja sa svojim vlastitim snagama, da iskoristi svoje inicijative, da se pouzdava isključivo u svoja vlastita sredstva i svoje energije, ako hoće da dode do konačnog uspjeha. U tome stoji važnost i ponos jednoga društva. Pomoć, koja dolazi izvan društva ili odozgo, pa bila ona i sa-

Jesmo li ravnopravni?

„Svi su građani pred zakonom jednaki. Svi uživaju jednaku zaštitu vlasti.“

Vidovdanski Ustav, čl. 4.

Ovih dana cio Šibenik bio je svjedokom jednog postupka, koji ga se silno neugodno dojmio. Toliko bar mislimo, da možemo kazati, a da nas se ne zapljene i ne optuži.

Hrv. katoličko društvo „Orao“ u Šibeniku priredilo je 10. o. mj. u mjesnom kazalištu akademiju u proslavu Dana katoličke omladine i Hiljadugodišnjice hrvatskog kraljevstva.

Društvo je zakonito osnovano i pripoznato, sastavljeno od jednakopravnih državljana. Svrha je akademije bila visoko moralna i patriotska.

Direkcije mjesne preparandije i gimnazije zabranile su izričito svojim dacima sudjelovanje pri toj akademiji. Zabranile su, a da se nijesu prije ni propitale za njezin program, iz kojega bi se bile uvjerile, da nema

JEDNA LIJEČNIČKA KNJIGA O ŠIBENIKU.

Neka epidemična febra pojavi se u Šibeniku g. 1783., a u manjoj mjeri povratu se g. 1786. O njoj je naš sugrađanin dr Josip Frari napisao za svoje doba interesantnu, a danas rijetku, knjigu pod dugim naslovom: „Storia ragionata delle malattie acute insorte nella città di Sebenico in Dalmazia l'anno 1783. con una breve descrizione in fine della malattia dell'anno 1786, del dottor Giuseppe Frari, medico primario della detta città, consacrata a sua eccellenza N. U. signor Giovanni Minotto, senatore amplissimo. In Ancona 1786. Nella stamperia di Pietro Ferri.“*) Po opisu, rekao bih, da je bolest bila slična

*) O dru J. Fraru ne znamo ništa potonjega. No iz njegove porodice bijaše šibenski liječnik Andeo Frari, auktor raznih znanih znanstvenih djela o pošastima, koje su bile dobro poznate u cijeloj Evropi. Umro je u januaru g. 1865. u Mlecima.

poznatoj nam španjolici. Pisac je zove „febre putrida epidemica d'indole maligna“. Od nje je g. 1783. bolovalo preko 800 osoba, a pomrlo samo 36, i to možda ne jedino od te pošasti, među kojima 9 plemića i 5 svećenika. Tri godine kasnije bolovalo je oko 150 osoba, a smrtnih je slučajeva bilo samo 5.

Frarova knjizica ima 142 stranice maloga formata, od kojih je 21 uvoda. Razdijeljena je u šest dijelova. Prvi govori o vlažnoj atmosferi, o nečistom zraku po ulicama, o maglama, o hrani i piću te o gladi u raznim mjestima pokrajine g. 1782. Drugi se dio učeno bavi samom pošasti, treći seciranjem ljudskih lješova, koje je obavio kirurg Petar Rosa po zahtjevu Zdravstvene Komisije. U četvrtom dijelu auktor iznosi svoje refleksije o simptomima pošasti. U petom se dijelu opisuje način liječenja, a u šestom je govora o povratku epidemije g. 1786.

Interesantne su za nas neke stvarce iz te knjige, koje nam pokazuju kakve su bile zdravstvene prilike u našem

gradu, način liječenja i mišljenje gradskog primarija dra J. Frara. Liječnik jadicuje, što nam dolaze vlažni vjetrovi s mora, što rijeka Krka prolazeći našom lukom povećava vlagu i što je grad zaklonjen trima utvdama i gradskim zidovima a to sve prijeti dolazak zdravih vjetrova s kopna. Uske ulice također smetaju prozračivanju grada, ali je najgore, što se po njima sakuplja smeće, drže gnjojnice, pače „se u najprometnijim ulicama čuti sa svake strane odvratni i nepodnosivi smrdjež“. Stoga, misli liječnik, bilo bi najbolje uvesti gradske pometaće. Tada bi mjesto bilo zdravije, a gnoj bi koristio polju. Zato kaže: „Bilo je u svako vrijeme učenih ljudi, koji su upozoravali na pogibelj od nečistoće u gradu. Vidimo pak, da su u tu svrhu u kulturojnim gradovima Italije određeni pometaći.“ Dakle pometaći su bili nekakav luksuz samo za velike gradove u Evropi, kamo ne spadaše naš čedni grad, koji nije imao ni kanalizaciju, a pometaći su bile samo kiše. Ipak je Zdravstve-

na Komisija našla načina, da na drugi način otjera pogibelj pošasti. Naredila je, da se po raznim ulicama pali svaki dan bnrnista i „tako se popravi zrak i unište oni smradni miazmi, koji svuda lete“. Po podu u sobama bolesnika polijevala se kvasina, pošto je prije čvrčila na vrućoj tavi i tako okadila prostorije.

S pravom se liječnik tuži na isparivanje mrtvaca, koji „nepodnosivo zaudaraju“ u nekim crkvama, gdje su grobnice popucale i voda se uvukla. Hvali neke vladare, koji su ukinuli običaj pokopavanja u crkvama, jer se to ne pristojno u mjestima, gdje pobozan puk dolazi, da Boga hvali. Gospodin se liječnik osobito zgraža, što se pučani kopaju u crkvi, a njihova tjelesa gore zaudaraju od gospodskih. (Ja mislim — obratno!) On kaže: „U crkvama ovoga grada nijesu postavljene samo grobnice plemića i poštenih obitelji, nego i proste svjetine, koje redovito uzasno zaudaraju.“

Čini se, da se dr Frari nije držao načina liječenja, kao liječnici u dru-

mo moralna, može da društvu koristi samo časovito, ali nikada trajno. Zato je sasvim razumljivo i nezadovoljstvo nekih članova povlaštenih društava radi nejednake mjere, kojom se postupava prema različitim društvima. Ljudi tako sude bistro i pravedno. Nikada ne može jednom društvu da koristi kakva slična povlastica u otmjenoj takmi sa nepovlašćenima. Sila etičkih zakona ovdje osvjetljuje i šiti progonojenoga.

No to nije sva šteta, koju trpi društvo povlašćeno usprkos čl. 4. Ustava. Ako se ono osloni na potporu odozgo, malakše u ljudima pravo oduševljenje, uspravane su energije, omlitavi dobra volja i rad, a to sa više razloga psihološke prirode, jer se neki smatraju sigurni obzirom na višu zaštitu, te smatraju nepotrebnim vlastite napore i nastojanja oko procvata društva, drugi su pak ozlovljeni nejednakom mjerom. Nepravda, što se drugima nanaša, ne ostaje bez

svog učinka ni kod onih, u čiju se tobože korist vrši.

Kad bi se samo na temelju zdravoga razuma prosuđivalo prilike i stvari, ne bi se jamačno nikada došlo do poželjenih zabrana, sa kojima se postizava baš protivno. Kad bi se uslijed koje promjene režima htjelo da odozgo pomogne društvo „Orao“, a progoni druga društva, mi bismo proti tomu ustali. Mi bismo zamolili mjerodavne činioce, da nam ne škode iznimnim mjerama, i sve bismo poradili, da se jednako postupi prema svakomu, a to ne samo iz načelnih obzira pravde i zakona, nego i radi interesa naših društava i njihovog slobodnog razvitka.

Ovo par riječi mogu biti dostatne, da svatko uvidi, da se ne može naprijed nejednakim postupcima proti elementarnim načelima pravde i izričnim svečanim odredbama Ustava. Tražimo i želimo svi uređenje naših državnih prilika. Neka se pozvani strogo drže gore citiranog čl. 4. Ustava, pa će istoga časa sve biti sredeno.

Iz domaće i vanjske politike.

P RADIKALIMA SE NE ŽURI SA SPORAZUMOM. To je dojam svih političkih krugova ovih zadnjih dana. Jasno je, za čim idu radikali: Prije se imadu prihvatiti za radikale povoljni reakcionarni zakoni, a onda se tek može ponovno opipati bilo sporazumu. Od vremena do vremena radikali ponovno prihvaćaju razgovore sa predstavnicima HSS, samo da za to vrijeme HSS ne zauzme naročito oštro opozicionarno stanovište protiv tih zakona. Opetuje se igra Markova protokola! Karakteristično je pisanje Pribičevićeve „Reči“, koja u uvodniku dokazuje, da Radićevci zasad ne mogu ući u vladu, jer da između njih i radikala ne postoji nikakva podloga napose na zakonodavstvu. Zar je moguće — veli „Reč“ — da se slože radikali i Radićevci u donjašnju zakona o štampi ili možda u donjašnju prosvjetnog zakonodavstva. A i radikalsko „Vreme“, koje je prije nekoliko dana u dva navrata tvrdilo, da je sporazum s Hrvatima u načelu gotov i da se radi samo na uklanjanju nekih tehničkih poteškoća, sada donoseći program radikalne vlade u Skupštini svršava kao nuzgrednom pripomenom, da se pitanje sporazuma odlaže do na jesen.

P POČETAK PREGOVORA ZA KONKORDAT SA VATIKANOM. Ministar vanjskih poslova imenovao je

gim mjestima, i ako ih je dobro poznao. Zabranjivao je bolesnicima „goveđu juhu i juhu s jajima, koju neke „ženice“ daju, misleći, da će bolesnika ojačati, a tu su pogrešku — odviše uvriježenu u gradu — mnogi platili životom“. Naš je liječnik naredivao bolesnicima kašice i ječmenu tjesteninu sa juhom od kokošice. Maslinovo ulje, med, vareni ječam (orz), prženi kruh sa vinom, trave troskot (pirina) i ruved (reobarbara), blažena kamomila i razni dekoti „spicera“ (farmacista) spasile su mnoge bolesnike od krize. Pisac je pri koncu knjige dodao dvije „ricete“, valjda za nas, budući naraštaj, kojima bismo se i mi morali poslužiti, ako se — ne daj Bože! — povratiti pošast iz starih vremena.

Dr J. Frari se na osobiti način brani od kleveta, da bi zapuštao bolesnike. Ta on je dnevno vršio po 100 i više vizita. On pogotovo nije kriv, što su neki utekli na drugi svijet. Na koncu konca liječenje je umjetnost, a ne sigurna znanost. Inače bi,

dva naša punomoćna delegata za zaključenje konkordata sa Sv. Stolicom i tri eksperta. Za prvog delegata postavljen je naš poslanik pri Vatikanu g. dr Josip Smoldaka, a za drugoga bivši ministar vjera i nar. zastupnik g. dr V. Janjić. Za eksperte su imenovani gg. dr Milan Lanović, načelnik katoličkog odjela u min. vjera, i dr Nikola Moscatello, sekretar Poslanstva pri Sv. Stolici, koji će ujedno biti i sekretar delegacije. Osim pomenutih ličnosti uzet će po svojoj prilici aktivnog učesća u pregovorima za konkordat i g. dr Jakov Čuka, bisk. vikar u Splitu, kojega vlada namjerava zamoliti, da se pridruži delegaciji. Naša delegacija trebala je da bude na Okupu u Rimu 15. o. mj. Od strane Sv. Stolice vodit će pregovore kardinal Gasparri i njegov prvi pomoćnik, Monsignor Borgognini Duce, sekretar za vredne poslove.

P ZAGREBAČKI OPCINSKI IZBORI 10. t. mj. svršili su ovim rezultatom: Od 11 prikazanih kandidatskih lista samo 5 ih je prodrlo. Hrvatski socijalni napredni blok dobio je 9.590 glasova i 15 mandata, Pribičevićevci 1.425 glasova i 3 mandata, komunisti 1.250 glasova i 3 mandata, frankovci 1.220 glasova i 2 mandata, židovi (cionisti) 742 glasa i 2 mandata. Glasovalo je samo 47% izbornika. Ogromni dio opozicionih izbornika je zbog neraspoloženja prema najno-

veli, Eskulapi uvijek odvrćali smrt od kuća kraljeva, dok Horacije pjeva: Blijeda Smrt jednako gazi nogom potleušice siromaha kao i kule kraljeva. Stoga je imala krivo francuska kraljica Astragilda, koja je naredila, da se po njezinoj smrti pobiju liječnici, jer joj nijesu dali — zdravlje!

Puštanje krvi — veli liječnik — bila je stvar dobra, a ako se nije uvijek upotrebljavalo lijekove, ipak je liječenje svršilo najpovoljnijim rezultatom. Ta rekao je već slavni Hipokrat: Najbolji je lijek ne uzimati — lijeka! I po ovom citatu vidi se, da da je Frari bio pametan čovjek.

U doba pošasti, koju liječnik opisuje, Šibenik je bio „dobro napučen“ jer je imao šest tisuća duša. Priznaje pače, da je grad hrvatski, jer kaže „u ovim ilirskim ulicama“.

Kako rekoh, Frarova je knjižica dragocjena za našu gradsku povjesnicu.

Krsto Stošić.

vijoj politici hrvatske opozicije izrazio svoje nezadovoljstvo tim, danijesu pristupili na izbore. Tako je Blok nazadovao u Zagrebu za skoro 7.000 glasova. Zanimivo je znati, da su i Pribičevići nazadovali za 1.000 glasova. Najbolji znak, kako su neaktuelni postali u sadašnjem političkom položaju. Nešto su napredovali frankovci i komunisti.

P ŠTO ĆE BITI SA ANKETIRANIM ZASTUPNICIMA HSS? Anketni odbor je završio svoj rad, pak su se njegovi članovi povratili u Beograd. Odbor u Zagrebu nije donio nikakve odluke u pogledu osnaženja anketiranih mandata. Samo je prikupio materijal i sastavio izvještaj o svom radu. Konačnu odluku o verifikaciji mandata donijet će radikalni klub na osnovu izvještaja anketnog odbora. U Beogradu se očekivalo da će u najskorije vrijeme svi osporeni mandati HSS biti osnaženi, budući odbor nije ništa pronašao, što bi moglo terečiti anketirane zastupnike HSS. O mandatima Došenja, Kežmana i Bačinića nije se uopće vodila diskusija, budući oni nijesu još podnijeli svoja punomoćja Nar. Skupštini.

P PREDSEDNIKOM RADIKALSKOG KLUBA bio je izabran Ljuba Živković. Oko ovog izbora vodila su se grdna natezanja i razmirice.

P OSUĐENI KLEVETNICI BIVŠEG MINISTRA SUŠNIKA. Glavno glasilo Pribičevićevih samostalnih demokrata beogradska „Reč“ — kao i splitski „Život“ i „Država“ — svojedobno je bila prebacila bivšem ministru saobraćaja slov. pučaninu Sušniku, da je s dobavom željezničkih tračnica oštetiio državu za više milijuna dinara. Sušnik je radi tog klevetanja i tih lažnih vijesti tužio beogradska „Reč“. Beogradski Sud je sada osudio odg. urednika „Reči“ na mjesec dana zatvora i na objavu presude u listu te na isplatu svih troškova. U slučaju neutjerivosti plaća troškove vlasnik lista dr Edo Lukinić, ministar pravde.

P KONFERENCA MALE ANTANTE u Bukareštu održana je 9.-11. t. mj. Gg. dr Beneš, dr Ninčić i Duca izmijenili su misli o odnošaju Male Antante prema susjednim državama. Dr Beneš je izvjestio o rezultatu svojih pregovora sa Poljacima, a dr Ninčić o pregovorima između kraljevine SHS i Grčke. Oba su izvještaja predstavnici Male Antante sa zadovoljstvom uzeli na znanje. Dalje su ustanovili, da boljševizam u Bugarskoj nije pobjedio i konačno su se složili u tome, da će složno poraditi na očuvanju sadašnjeg položaja u Srednjoj Evropi i za nepromjenjivost mirovnih ugovora, na koje se oslanja sadašnji politički uređaj Srednje Evrope. Dosljedno tomu će se usprotiviti svakom sjedinjenju Austrije s Njemačkom i uspostavi Habsburgovaca na ugarski prijestol. Toliko službeni komunique. Uostalom ništa novoga ni osobitoga!

P SVEČANI HINDENBURGOV ULAZAK U BERLIN. U ponedjeljak 11. t. mj. popodne su u Berlinu sa svim mogućim počastima dočekali i primili novog državnog predsjednika Hindenburga. Preko milijun ljudi se svrstalo od kolodvora do vladine palače i klicalo Hindenburgu te ga posipalo cvijećem. Stare pruske uniforme i odlikovanja su se sjajila kao nekada prigodom Vilimova dolaska. Koja razlika između ovako sjajnog dolaska Hindenburgova i skromnog nastupanja bivšeg državnog predsjednika Ebertal Komunisti su se pripravljali

na demonstracije. No te im je onemogućila policija. U utrak 12. t. mj. u Reichstagu položio je prisegu na republikanski ustav. Nakon toga je otišao u predsjedničku palaču, gdje je preuzeo predsjedničke poslove. Povodom svog nastupa službe upravo je manifest na njemački narod, u kojem je ponovio svoju prisegu i istaknuo, da će zajedno s narodom i dalje nastojati čestitim i mirotvornim radom pribaviti Njemačkoj pravo na poštovanje i priznanje kod drugih naroda.

P OSUDA SOFIJSKIH ATENTATORA. Poslije provedenog procesa vojni sud je 11. t. mj. proglasio ovu osudu protiv atentatora na crkvu Svete Nedjelje u Sofiji: Dimitrov, Grčačarov, Kosovski, Petrinji i Fridman na 150 godina teške tamnice i po milijun leva globe za učestvovanje u ilegalnoj zemljoradničkoj organizaciji, na smrt na vješalima na javnom mjestu kao pripadnici centralnog komiteta komunističko-zemljoradničke organizacije i za učestvovanje u atentatu u crkvi Sv. Nedjelje. Abadžijev kao izvodilac atentata osuđen je na smrt na vješalima na javnom mjestu, Zadorski samo na smrt na vješalima, Daskalov na 15 godina robije i 50 hiljada leva globe, Kamborov na 3 godine robije i 30 hiljada leva globe, Koev na smrt na vješalima na javnom mjestu, a pored toga svi osuđenici moraju platiti sudske troškove i oštećenima nadoknaditi štetu.

P NOVA BELGIJSKA VLADA. Buduć vodi socijalista Vanderveldu nije uspjelo sastaviti vladu, kralj je povjerio sastav vlade vodi katoličke stranke Van de Vyverji, koji ju je i sastavio iz katoličkih političara.

P JEDAN NOVI SAVEZ. Poljska i Čehoslovačka rade na tome, da sklope međusobno vojnički savez. Prva će pomagati Česima proti savezu Njemačke s Austrijom. Čehoslovačka pak Poljskoj, ako bi joj posljednji htjeli oduzeti Štesku i Gdansko. Tako su dakle stalni mirovni ugovori, da se za svaku riječ u njima mora svjetlucati bajuneta!

P NOVI SOVJETSKI USTAV. Generalni sovjetski kongres prihvatio je novi ustav sovjetske republike. U novom ekzekutivnom centralnom komitetu nalaze se: Kalinjin, Rykov, Zinovjev i ponovno Trocki, koji se povratio iz prognostva.

Socijalni vijestnik.

Međunarodna konferencija rada održat će se u Ženevi 19. svibnja o. g. Sudjelovat će u raspravama, u koliko se znade, 56 država. G. Thomas, upravitelj međunarodnog ureda rada, javlja da će se na ovoj konferenciji raspravljati: 1. Odsteta prigodom nezgoda u radu; 2. Jednako postupanje bilo koje države prigodom nezgoda u radu; 3. Sedmični odmor od 24 sata za radnike u caklenicama na bazenu i 4. Uređenje pitanja noćnog rada pekara. — Osim prve točke ova su pitanja bila već pretresana, ali sada mora pasti konačna odluka. G. Thomas moli sve države, da pošalju po dva delegata, jednog predstavnika kapitala i jednog predstavnika radništva.

USPJEH ZAGREBAČKOG ZBORRA. 6. t. mj. svečano je zaključen Zagrebački Zbor. Na Zboru je učestvovalo 700 izlagača, a za vrijeme od 9 dana, koliko je Zbor trajao, posjetilo ga je 300.000 ljudi. Ukupni promet, učinjen na Zboru, iznosi 150 milijuna dinara. Ovaj je Zbor uspio za 25% bolje negoli lanjski.

Veliko orlovsko slavlje u Šibeniku.

Naši Orlovi i Orlice predstavili su se u nedjelju našem građanstvu, i ako osakaćeni bez daka i učenica, kao jak pokret, iak ne samo po broju, nego još više po izgrađenosti svoga konstruktivnoga rada i odgoja. Svega građanstva duboko se dojmilo otvoreno ispovijedanje vjere, beskompromisnost načela, jakost discipline, solidnost organizacije, otmjenošć te lijepe i čedno vladanje naših Orlova i Orlica. Ovaj prvi javni nastup naših Orlova i Orlica bio je takav, da je svojom jakošću, ljepotom i impozantnošću uvelike svakoga iznenadilo i zadivilo. Ni prijatelji ni protivnici nisu nešto takva očekivali od mlade tek osnovane orlovske organizacije. Naši Orlovi i Orlice svima su pokazali, da su oni novi rod, skroz na skroz prošet idealizmom u doba današnjeg krulog materijalizma, zanesen za svim dobrim, lijepim i istinitim, prava uzdanica naša i zalag bolje budućnosti i svoje domovine i katoličke Crkve. Nije onda čudo, da su naši Orlovi i Orlice na prvi mah osvojili srca našega građanstva, pa i onih, koji su se prije prema njima, jer ih nijesu još pravo poznavali, nekako hladno i nepovjerljivo držali. Danas izriču hrvatskom orlovstvu priznanje i nekadašnji najljući protivnici. Oni pak, koji su od početka taj pokret sa simpatijom pratili te ga moralno i materijalno podupirali, uživaju, što ih nijesu prevarile nade, koje su u naše Orlove i Orlice potagali. Šibenik se ovom prigodom najbolje na svoje oči uvjerio, da "Orao" nije nikakvo protivdržavno, separatističko i vjerski intolerantno društvo, da podnipošto nije ono strašno, kakvim su ga neka mjesna gospoda prikazivala. Šibenik — taj naš ditični i dragi Krešimirov grad — u nedjelju je klikovao od radosti, što u svojoj sredini ima Orlove i Orlice, tu novu vojsku, oduševljenu vojsku, vojsku punu ljubavi i vjerdine u ljepoti njezinih načela. Zato joj je i iskazao sve svoje simpatije i jutro i cio dan, a osobito uvečer prenapunivši Kazalište, kako nije bilo puno još od svoga početka. Ovaj prvi javni nastup u Šibeniku naših Orlova i Orlica uspio je dakle u svakom pogledu iznad svakog očekivanja bez i najmanjeg incidenta.

Za svoju proslavu Dana katoličke omladine i Hiljadugodišnjice hrvatskog kraljevstva naši Orlovi i Orlice pripravljali su se tiho, radili skromno,

orlovskim samoprijegorom svladavali sve, pa i najteže, gotovo nesavladive poteškoće i zapreke, koje nahrupiše baš u zadnji čas. U mjesecu Marijnom, mjesecu zelenila i ruža, mjesecu novog života, a u osmini blagdana svoga zaštitnika sv. Ivana Evandeliste, bez buke i velike reklame stupili su prvi put na javu. Sitna je kišica preko noći osvježila majsko jutro, da u čistu vazduhu u 7 1/2 sati ujutro predvođena "Šibenskom Glazbom" krene lijepa, brojna i disciplinovana povorka Orlova i Orlica. Otisnuli su se iz Badžane, koja im je već postala pretijesna, i zakružili orlovskim krilima do Bazilike sv. Jakova, da s Gospodom počnu svoju slavu. Na čelu povorke odmah iza glazbe stupali su u krasnoj orlovskoj odori načelnik mjesnog "Orla" g. dr Vjekoslav Vučić i delegat HOS-a g. Dragan Mijatović, zatim predsjedništvo Okružja i mjesnog "Orla", muško članstvo, naraštaj i mladi junaci, pak žensko članstvo, naraštaj i mlade junakinje sa svojim zbilja lijepim orličkim bluzama, ukrašenim narodnim motivima. Povorka su zatvarale članice Hrv. kat. žen. prosvj. društva "Zora". Povorka je prolazila kroz gusti špalir građanstva, posipana cvijećem i od svih susretana sa simpatijama.

Kad je povorka stigla do Bazilike, Orlovi i Orlice su je zajedno sa svojim prijateljima brzo napunili. Sv. Misu je očitao i iza evanđelja održao krasnu svečanu propovijed prepozit Kaptola presv. g. N. T. Truta, u kojoj je potakao Orlove i Orlice na što dublji vjerski život te im protumačio orlovsku lozinku "Žrtva, Apostolat, Euharistija". Impozantna je bila navlastito zajednička sv. pričest, koja se dijelila na trima oltarima! Potresno je bilo vidjeti, gdje svi bez iznimke — do 300 ih na broju — pristupaju k Stolu Gospodinovu, da blagaju Kruh Života, da se Njime okrijepe za novi rad i nove borbe i uspehe te vjernost svojim idealima do konca. U odorama i u običnim odijelima, od onih, kojima časnu glavu već prekrivaju srebrni pramovi, do onih, koji su tu nedavno istom prvi put blagovali Jaganca, svi su se okrijepili na vrelu života i snage te se osjetili sretni.

Iza svršene ove prve i najglavnije tačke programa oduševljena povorka Orlova i Orlica, predvođena "Šibenskom Glazbom", kroz gusti špalir

građanstva u najuzornijem redu krenula je Obalom uz perivoj i Poljanu natrag do Badžane opet posipana cvijećem i od svih susretana sa simpatijom. Iza vatrenog i zanosnog govora predsjednika gosp. VI. Kulića i otpjevane orlovske himne Orlovi i Orlice se razidoše gradom, da se odmire i učine zadnje pripreme za što bolji uspjeh večernje akademije.

U 8 sati uvečer u Gradskom Kazalištu održala se prva javna akademija šibenskih Orlova i Orlica u proslavu Dana katoličke omladine i Hiljadugodišnjice hrvatskog kraljevstva. I ako je akademija bila najavljen veliki ukusnim plakatima tek u subotu oko podne, u čas su razgrabljene ulaznice, tako da je više od polovice svijeta radi premalenog prostora ostalo nažalost bez ulaznice, a Kazalište već prije 8 sati bilo prenatrpano publikom, koja je željno i nestrpljivo očekivala početak akademije.

Predsjednik Krešimirovog Orlovskog Okružja g. Pavao Doko otvorio je akademiju lijepim, iscrpivim i zanosnim proslavom. Slikovito ocrtavši poratne prilike prisutne je upoznao sa svrhom, smjernicama, radom i stanjem orlovske organizacije te dokazao važnost ove akademije, koja se ujedno priređuje kao proslava hiljadugodišnjice hrvatskog kraljevstva. Duhom se zanio u slavu našu doleku prošlost, tamo u doba Tomislava vladanja i opisao vrline ovog slavnog prvog našeg hrvatskog kralja, koga su si uzeli za uzor Orlovi i Orlice slavači danas njegovu slavu uspomenu. Javljajući publici već poznatu zabranu najodlučnije je protiv njoj protestirao te se u ime orlovske organizacije ogradio protiv neistinitim sumnjicenjima, koja se orlovstvu sa stanovite strane podmeću. Ovaj svečani govor g. Doka bio je od osobitog efekta na sve prisutne, pak je bio popraćen burnim i oduševljenim aplauzom.

Zatim je "Šibenska Glazba" odsvirala najprije trohimnu, pak orlovsku himnu. Publika se u znak počasti digla na noge, a četa Orlova i Orlica sa svojim načelnikom g. Vučićem i načelnicom gđicom Crnogača stupila na pozornicu i u strogom pozoru čitavo vrijeme dala počast. Slijedile su vježbe muškog naraštaja za 1925., koje su lijepo i precizno izvedene. Radnik - Orao A. Belamarić s razumijevanjem i muževno je

deklamirao veoma značajnu pjesmu Iz Poljaka "U osviti". Zatim su naraštajke izvele s mnogo elegancije vježbe za 1925. Malo zatim u kazališnoj dvorani gubili su se akordi mješovitog zbora mjesnoga "Orla", koji je pod vještom rukom prof. JO. Tomašića skladno otpjevao lijepu i rodoljubnu pjesmu "Za dom mladi".

Iza kratkog odmora mladi junaci tačno, oštro i junački su odigrali svoje vježbe sa zastavicama, a odmah zatim naraštajke upravo oduševljeno "Orličko kolo" uz pijev prema glazbi dra J. Andrića. Osobiti je interes vladao među publikom za simboličke vježbe "Tri dobe česke zemlje". Ove po sebi veoma teške, ali i veoma lijepe vježbe članice su upravo dotjerano izvele. Po izrazu lica elegantnim i skladnim kretnjama te čitavom držanju jasno se razabiralo, da su se dične naše Orlice uživjele u čitavu česku povijest, u njihovu slavu, patnje, borbu i konačnu pobjedu. Slijedila je deklamacija težačice-Orlice M. Škarica "Videuje o tisućljeću" od Fr. Zeca, koju je s osobitim zanosom i vještinom na opće zadovoljstvo izvela. Sad su nastupili članovi sa članskim vježbama za 1925., koje su muževnom odlučnošću i orlovskom disciplinom u najboljem skladu izvele. Sve vježbe — osim českih simboličkih i O-ličkog kola — pratila je "Šibenska glazba pod vrsnim dirigovanjem Maestra Sentinelle. Uz pratnju glazbe izvele su i članice simboličke vježbe "Dalmatinski šajkaš", koje su članice tako lijepo izvele, da su odnijele lovorike te večeri. Bile su od osobitog utiska na sve prisutne, koji su za njihova izvođenja oćutjeli i sebi najčvršće ljubav za naše drage, i ako kršne, dalmatinske stijene i divno naše more.

"Kruna čitave akademije bila je dobro zamišljena vrlo uspjela ziva slika. Iza kako se podigao prvi zastor, vidjela su se na pozornici nepomična oba naraštaja i mlade junakinje, dok su njima pred nogama po tursku sjedili mladi junaci — svi osvjetljeni crvenim svjetlom. Samo čas kasnije diže se drugi zastor i uz prve vidiš još mješoviti zbor i oboje članstvo, dok se svjetlost silno pojačala, a crvenila nestalo. Tad se diže treći zastor i . . . Na povišem podiumu stajahu dvije Orlice, njima sa strane, nešto niže, dva Orla, a poviše njih kao od kamena stajala je vila (gđica V. Kokić)

UTISCI O DANU KATOLIČKE OMLADINE.

Dragi prijatelju!

Ti želiš, da ti što god pišem o Danu katoličke omladine, a osobito da ti kažem svoje utiske, jer "nama starima", kako ti veliš, neke novotarije ne idu u glavu. Da ti pravo kažem, ja ću ti o tome rado pisati, jer je prizor onoga dana uzbudio u meni razna čuvstva i misli, žalosne i radosne.

Prvi utisak onoga, što sam ovom prilikom čutio, jest bol, strah, žalost radi pravca sadašnjeg uzgoja u školi. Ja toga naprosto ne razumijem. Ta škola treba da uzgaja mladež u čudoređu, poštenju, značaju, a kad ta mo danas biva sve protivno. Tomu je najbolji dokaz nepravdna, luda, opaka zabrana školskoj mladeži, da učestvuje ovoj mladenackoj svečanosti. Čuj i čudi se!

Proslava Dana katoličke omladine je eminentno vjerska, a ni najmanje

politička ili strančarska, namijenjena uzgoju i učvršćenju mladeži u vjerskim načelima i u muževnom pognuću za rad, za uzvišene ideale. Da joj je to svrha, jamci su nam katolički biskupi, koji je preporučuju. A ipak pri ovoj slavi zabranjeno je učestvovanje mladeži, dok se pri povorkama, sletovima, zabavama sokola, orjune i sličnih više političkih nego kulturnih, a pretežno ili protivvjerskih ili bezvjerskih organizacija ne samo ne zabranjuje, nego "preporuča", pače i zahtijeva.

Jedan učenik bio je prisiljen, da istupi iz katoličke organizacije, da se upiše u "Orjuna" i da donese upravitelju dokaz o tomu!

Sistem ti danas uzgaja kukavice i, što bi mi pod Austrijom bili nazvali, štrebere. N. pr. učenici jedne škole sami su prijavljivali upravitelju drugove, koji su pripadali kat. organizaciji i pohađali vježbe. Toga se valaj u naše vrijeme ne bi bilo dogodilo. No vrijeme je progona svega, što je katoličko i hrvatsko, pak se nalazi i

učenika i nastavnika, koji plove takvom strujom.

Uvjeren sam, da je koji drug pohađao krmetinu, javnu kuću, opijao se, niti bi ga bio tko prijavio, niti bi se upravitelj na to osvrnuo, kao što se ne bi osvrnuli, da je tko pohađao "Srbadiju", radikalne ili demokratske sastanke i povorke. Duh je takav danas, koji je rekao bih sve razario.

Čuj i ovu! Nesretno poginuo je jedan učenik. Drugovi njegovi, svi, odabrali jednoga, da drži kratak govor nad grobom mrtva druga, i to baš jednog od katoličke omladine. No to nije bilo po čudi nastavnicima, te čunje, da je službeno ovaj odbijen samo za to, jer je Orao i u katoličkoj organizaciji, jer je "prirešina popovska i fratarska". Našli službeno drugoga, koji je čitao sastavak, ali su mu u sastavku bile brisane i korigirane vjerske misli, jer da to zaudara sakristijom. Da bude spomenuo Nirvanu, Pluta, Prozerpinu, Had, bilo bi prošlo, ali nad grobom katoličkog mladića gimnazijalac ne smije da isti-

če vjerske misli! Takvi su uzgojitelji katoličke mladeži!

No vratimo se na Orlovski dan. Jedan je Upravitelj najvjestio Pribičeviću zabranu, a drugi ju je popratio prijateljom izgona govoreći prizorom o proslavi. A ipak sama proslava bila je utješljiv pojav. Skladno, uredno, uz pratnju glazbe ide gradom bez daka i učenica, kojima je to zabranjeno, povorka od preko 200 mladeži obojega spola — u crkvu! Pristupuju Misi, slušaju propovijed, što im je drži jedan kanonik, bodreći ih na požrtvovalni rad, na vršenje dužnosti, na pobožnost i ljubav, u duhu nauka Kristova, stavlajući im pred oči uzvišene ideale: krepost, značaj, dobrobit naroda. Preko Mise zajedno sa svojim roditeljima i starijim prijateljima svi korporativno pristupaju na sv. Pričest — svih skupa oko 300. Divan prizor! Izlaze iz Crkve u povorci, idu gradom cio dan, uvijek skladno, bez ikakve neprilike, bez izazova!

Gledajući sve to ja promišljah, da će ta mladež sutra biti odrasla ge-

spuštenih kosa sa jugoslavenskom zastavom u rukama. Nad glavom joj ogromnog balsamovanog Orla raširenih krila, koji je u kljunu imao hrvatsku, a sa strane srpsku i slovensku zastavu, držahu dva živa Orla. Sve je to stajalo nepomično, dok je mješoviti zbor četveroglasno otpjevao Orlošku himnu od Vodopivca. Kao što je publika iza svake točke oduševljeno pljeskala i posipala cvijećem Orlove i Orlice, njezino je oduševljenje bilo na vrhuncu za trajanja ove krasne žive slike, pak pljesku nije bilo kraja ni konca, a hrpe cvijeća su letjele na pozornicu. Akademija se zatim završila sa gromkim trokratnim „Bog živi“ svih kategorija i publike na poziv načelnika g. Vučića.

Akademija je svršila, a s njom i ova lijepa orlovska proslava. No utisak će ostati trajan u srcima svih, koji su joj prisustvovali. Šibenski su se Orlovi i Orlice svojim prvim ovako dostojanstvenim ustupom opošte-nili. Ovom proslavom su najbolje poka-

zali, da je orlovska organizacija izvršna organizacija, koja od naše mladeži stvara novi rod, prosvijetljen, moralno odgojen, tjelesno zdrav te tako udara čvrste temelje zdravoj i sretnijoj budućnosti našega naroda. To je dobro shvatilo i naše građanstvo, pak dnevno pokazuje sve veće simpatije prema orlovstvu: čestitajući pojedincima i društvu na uspjehu, doprinosaajući u fond „Orla“ i pristupajući sve brojnije u sve kategorije. Mi našim Orlovima i Orlicama čestitamo, jer djelo, što su ga dosad učinili, veliko je. Samo neka disciplinirano i svjesno nastave beskompromisno ne gledajući ni lijevo ni desno putem, koji su pošli. Neka im je uvijek u misli Bog, a u srcu dobro naroda; na stijegu neka im je poštenje, čistoća, pobožnost; svrha neka im je spas duše, a sredstvo sreća države. U to ime na novi red, da što bolje uspije i slet u kolovozu, za koji već sada vlada u građanstvu najveći interes.

Bog živi!

Za napredak Šibenika.

Naša je domovina od Boga nadarena tolikim prirodnim blagom, da bi mogla biti među najbogatijim zemljama. Nažalost ona čami u tolikom siromaštvu, da su njezini sinovi prisiljeni seliti na biljade trbuhom za kruhom, Uzrok? Neumjeće i nemar! To moramo reći i o našem gradu. Bog ga je obdario takvim položajem, da bi se morao razvijati i baš silno napredovati. No nije tako. Pripovijedao nam je prijatelj, kako se neki stranac izrazio, da je pohodio mnoge gradove u Jugoslaviji i svugdje vidio neki napredak, samo da je u Šibeniku našao — zastoj!

Ne čemo ni tražiti ni nabrajati razne uzroke, a niti se tužiti već stereotipnom frazom na nemar vladin. No ne možemo a da ne istaknemo, kako su u mnogim stvarima krivi mjesni faktori, razroznost i nesloga građanstva počam od inteligencije pak do najnižih. Strančarstvo i politika ne bi smjeli biti zaprekom sloznom radu oko napretka našega grada. Kao što u trgovini ne sastoji napredak u velikom dobitku na pojedinom artiklu, nego u velikom prometu, tako i napredak ekonomski jednoga mjesta sastoji u živom prometu i radu u svakome sloju pučanstva.

Naš grad je kao određen, da se razvije, da vuče k sebi okolicu i strance. No tko će u grad, gdje se ne može da nađe ni

kukavni stan? U drugim se gradovima gradi, silno gradi i napreduje, a u Šibeniku se nazaduje! Nevjerojatno je, ali se nazaduje. Porez i navlastito općinski prirazi na stanove su grozni, tako da su kućevlasnici na šteti, osim nepravilna sa stambenom uredom. Posljedica toga je, da nitko ne gradi, jer se ne isplaćuje, pače nitko niti ne popravlja stanove, a bilo je slučajeva, da je vlasnik batalio stan, samo da ne bude prisiljen, da ga iznajmi. Ne popravljaju se stanovi, jer je kraj općeg pomanjkanja rada skupa radnja, te bi trebalo potrošiti velike svote, a da ne smiješ razmjerno povisiti najam. Prema tome će do deset godina veliki dio stanova u Šibeniku biti ruševina!

Još čemo spomenuti jednu žalosnu stvar. Neki stanari su faktično postali gospodari stana, te osim niske najmovine često nemilosrdno štete stan. Kućevlasnik, kako ih ne može odalečiti iz stana, tako ih ne može ni pozvati na red. Može se doduše potužiti stambenom uredom, može zatražiti komisiju, ali treba da predujmi nekoliko stotina dinara za trošak uz 1% vjerojatnosti, da će dobiti, a 99% da će izgubiti.

A što je općina učinila u ovom pogledu?

Drugo je žalosno pitanje u Šibeniku voda. Tko želi da se gdje na-

neracija, pak ako ustraju u tom pravcu, u tim načelima, da će to biti uzorni oci i majke, uzorni javni radnici, koji će pokrivati mjesta tolikih današnjih puzavaca, kukavica, sebičnjaka — i srce mi se napuni nelikim veseljem. No na takvo razmišljanje nadoveže se upit: Kako biva, da se taj pokret, voden najsvetijim načelima, prijeći i progoni? Kako su toliki roditelji slijepi, da puštaju djecu u sumnjiva društva, a ne nastoje, da se uzgajaju u duhu ovoga pokreta? Nema ovdje praznih fraza, nema napadaja na vjeru, ni uličarskih ispada, bez kojih rekao bih da ne može da bude drugih sastanaka. Nema prisprodohe! Ovo je zdravo i svijetlo!

Na dugo bih otišao, da bih ti htio pričati o večernjoj zabavi u Kazalištu, punom kao šipak, pristaša i protivnika. Da i ovih je bilo! I čujem, da je bila hrpa onih, koji su bili spravni na obične svoje bravure, ako bude u zabavi išta proti njima. No nije straha za to! Bilo je sve u skladu, čedno, dostojanstveno! na opće udivljenje.

Još nešto nevjerovatno, ali istinito! Dok se ne zabranjuje učenicima, da pohađaju kino, predstave, zabave nemoralne i gadne, zabranjuje se učenicima preparandije, da pohađaju akademiju katoličke omladine, a to čini jedan katolički „svećenik“!

Uhvaćen je i jedan deran — kažu učenik — koji je htio pokvariti svjetlost, a tko zna od koga nagovoren?

Kako bi me zaboljelo srce, kad bi čitao po novinama zaplotnjačke navale i uličarske iskaze tolike druge mladeži, tako me je obujmilo veselje videći ovo uzorno ponašanje i pravo kršćansko oduševljenje ove divne omladine.

Uistinu to su pravi Orlovi! Bože ih blagoslovi, da ustraju i ne iznevjeru se našim nadama. A bude li to, onda se ne bojimo, jer ne će graktati framasunski gavran nad ostanjima katoličanstva i hrvatstva u našoj domovini. Ovo su ti na brzu ruku moji utisci, a uhvram se, da će i tebi biti ugodni

Tvoj
Pobratim.

stani, želi uz dobar stan dobru i oblatu vodu. U Šibeniku voda je doduše dobra, ali je malo ima, a bojati se, da će je biti i manje. Već se od toliko godina osjeća nestašica vode. Točenje po kućama ograničeno je tek na par sati u danu, a ni to uvijek ni u svakom položaju, a ipak se nije učinilo niti se čini, a rekao bih, da se niti ne kani učiniti ništa.

Još je jedna neprilika u gradu elektrike, da ima slabu elektriku. Valjda nigdje nema toliko neprilika, tako česta prekida i pomanjkanja električne svjetlosti kao u Šibeniku. Promislite pak na nepriliku i nezadovoljstvo u obitelji, kad usred večeri najednom cijela kuća ostane u mraku.

Prava je sramota, da grad sa toliko

stanovništva, s tako napućenom okolicom, koji je srce sjeverne Dalmacije te sijelo tolikih škola, nema niti jedne državne prave školske zgrade, nego je to sve unajmljeno, udešeno, krparija i nagrada sa strane pedagoške, ekonomske, estetske i — građanske, jer su time oduzeti stanovi građanstvu, a da ni ne govorimo, koliko to škodi redu i napretku u nauku. U tom pogledu Šibenik je zaostao i za kojim selom ili varoš!

Ova pitanja su od prve značenosti za stanovništvo. Za ova pitanja nitko se ne zauzima, Tim se stanje pogoršava i grad nazaduje i nazadovat će, dokle god se ne bude tko, da riješi ove važne probleme a u prvom redu stambeno pitanje.

Gospodarski pregled.

g NA ZAGREBAČKOJ BURZI notirale su jučer 15. o. m. strane valute ovako: Dolar 61.75, talijanska lira 2.5275, švicarski franak 11.95, engleska funta 299.65, čehoslovačka kruna 1.82, francuski franak 3.22.

g NAŠA TELEFONSKA MREŽA. Naša država ima 896 telefonskih postaja i govornica. Broj instaliranih aparata iznaša 27.009. Dužina iznaša u lokalnom saobraćaju 27.270 km. a u interurbanskom 64.633 km. Na svako 1.000 stanovnika otpadaju 3 telefonska aparata. (U Sjedinjenim Državama 120, u Njemačkoj 30, u Francuskoj 10 aparata.)

g POLJSKA PROIZVODNJA ŠEĆERA. Šećerna industrija jest jedna od najjačih poljskih industrija. U fabrikama šećera zaposleno je 50.000 radnika, a proizvodnja šećera iznosi godišnje oko 43.000 vagona. Godišnje se izvozi šećera oko 20.000 vagona

u vrijednosti od 90 milijuna zlatnika ili 20 milijuna dolara. Porez na šećer donio je prošle godine državi 70 milijuna zlatnika prihoda t. j. oko 1 milijarde dinara. Poljska šećerna industrija radi isključivo domaćim kapitalom.

Proizvodnja duhana kod nas konstantno napreduje. Omjer produkcije duhana prošle godine te one drugih godina je slijedeći:

1919. g.	4,832,000 kg.
1920. g.	9,024,000 kg.
1921. g.	11,925,000 kg.
1922. g.	10,000,000 kg.
1923. g.	18,002,000 kg.
1924. g.	27,000,000 kg.

Naša proizvodnja špiritusa. Prema podacima generalne direkcije poreza, kroz proizvodni period 1. kolovoza 1923. do 31. kolovoza 1924. naša proizvodnja špiritusa je iznašla svega 6,895,306 hektolitara. Od toga je prodano konsumentima u zemlji 3,908,899 hektolitara, a za industrijske i tehničke svrhe prodano je 2,986,407 hektolitara. U inozemstvo je izvezeno 500,590 hektolitara.

Naši dopisi.

Pag, 7. svibnja 1925.

Dvije Mlade Mise.

Na Jurjevo otpjevali su po prvi put sv. Misu naši paški mladomisnici Fra Frane Karavanić i Fra Ivo Maržić. Zborna Crkva i ona sv. Jurja bile su dupkom pune naroda. Mnogima se oko orosilo prigodom prigodnog ganutljivog govora, što ga je obojici održao vič. don Jure Palčić.

Proslava 1. svibnja.

1. svibnja i katoličkom radništvu Paga bila je zabranjena povorka s glazbom, jer vlasti ne znaju razlikovati komunistički pokret od kršćansko-demokratskog. Radnici su isto praznikovali te su u skupini od preko 500 otišli do svetišta Gospe Staroga grada. Tu im je vič. Felicinović otpjevao svečanu sv. Misu i održao prigodno slovo o socijalnom pitanju i o značenju praznikovanja 1. svibnja.

Zlorela, 2. svibnja.

Kakvog učitelja dobismo! 12. veljače t. g. dvorazredna muška škola osta bez učitelja. Dotadašnji učitelj Popadić, Srbin pravoslavne vjere, budući se nije mogao snaći u ovom čisto hrvatskom selu, zatraži premještenje u svoje rodno Bogojevo. Brzopjavno mu je molba uvažena, i ako nije bilo za njega zamjene, tako te je škola tri mjeseca ostala zatvorena.

Napokon se koncem travnja otvori škola, a na veliko čudo svih naš u njoj pojavi kao novi učitelj naš mješćanin Tomo Gulam, bez ikakve stručne spremlje. Pri zadnjim izborima žestoko je agitirao za radikale. No držimo, da samo to ne može da nadomjesti potrebitu stručnu spremu. Dok smo bili

pod talijanskom okupacijom, bio je zatražio kod pokralinske školske vlasti, da mu dozvoli, da položi ispite kod građanske škole u Šibeniku. Trebala mu je svjedodžba, da postigne mjesto poštarskog listonoše. No budući nije imao potrebite stručne spremlje, ne bi pripušten ispitu. Tada pođe u žandarsku službu, u kojoj je služio jedva godinu dana. Oženio se sa jednom učiteljicom iz Dubrovnika, koja 1921. dobi mjesto učiteljice u Zlorelima. Tomo došao sa ženom u Zlorela i nedjeljom pomagao bratu u brijačnici. U ožujku, poslije izbora, pođe u Beograd s preporukom iz Cavtata i tu u roku od tri nedjelje položi maturu na jednoj realci. S tim ispitom, kako on sve to kaže, može se postati učiteljem.

Ovdje naravno nitko nije htio vjerovati, da netko sa sama četiri razreda pučke škole, koji je bio godinu dana u žandarskoj službi, koji je nedjeljom pomagao bratu u brijačnici, može u roku od 22 dana učenja položiti maturu na realci i postati učiteljem osnovne škole! To smo čudo doživjeli eto mi u Zlorelima. Ako se htjelo ugoditi jednom radikalnom agitatoru, nijeli ga se bar moglo drugo poslati, gdje se vjeruje u takva čudstva?

Književnost i umjetnost.

ŽELIŠ LI SVOJU SREĆU? Upravo je izišla ova krasna knjižica, koja upućuje mladež o njezinom budućem zvanju. Knjižicu je napisao W. Doyle, engleski pisac, koji je umro u glasu svetosti i to na fronti u zadnjem ratu. On je bio vrlo praktičan i vrsan poznavalac mladeži. Ovo je djele preporučamo i roditeljima, jer će ti naći uputu, kako će i kamo će uputiti svoju djecu oboje spola. Ovu se knjižicu dobije, ako se unaprijed pošalje 5 dinara u Zagreb na Upravu „Glasnika Srca Isusova“ 1/147.

Kriomčarenje.

Već više puta čitamo po novinama tužbe proti kriomčarenju, a znano, da su mnogi i mnogi bili ne opečeni, nego i upropašteni, jer mjere proti kriomčarima upravljonske. Dok žalimo samo kriomčarenje, moramo još više požaliti, da koji pišu proti kriomčarenju, niti pokušaju da svjetuju kakav lijek. Je uzrok tolikom kriomčarenju? Na se čini, da su poglaviti uzroci u sljedeći. Kamen smutnje je svako Zadar i njegovo otrgnuće od prave i prirodne majke. Sva Dalmacija od Vrgade i dalje pripadala je k Zadru, a taj stoljetni bračnjani vez ne može se lako prekinuti. Osobito, kad se baš ništa učinilo, da se nadomjesti zadar-tržište. Nije se učinilo ništa s takve inicijative, jer je to teško, pet poznat je i naš nehaj, a posve ni s vladine strane, koja bi bila bila potaknuta trgovce i doći im u ruku, da otvore skladišta i dućane u okolici oko Zadra. Stoga sjevernoj Dalmaciji nema drugog izlaza nego ili u ruku ili u Šibenik. No eto ti nevolje! Šibenik je podaleko, a opet ogromna razlika u cijenama. Kažu neki, da je to do 100% i više, tako da se ni poći u Zadar i obući se ondje i si na dobitku. Tko je tomu kriv? I prejerana cijena, kojoj nitko ne može granice, ili nemoć trgovaca i država? Mislimo i jedno i drugo.

Ta u Šibeniku je neka roba skuplja negoli u Splitu. A zašto? Čujemo opet, da neki trgovci nabavljaju robu iz Trsta, kamo dolazi iz Češke i iz Engleske, te naravno plaćaju prenos i carinu, pak moraju prodavati skuplje negoli je ista roba u Trstu. Zašto dakle naši trgovci ne naručuju sami robu iz Češke i iz Engleske, da im se umanje troškovi? Valjda radi pomankanja kredita. No mislimo, da bi se za ovo imala zauzeti vlada, trgovačka komora, pa i sami trgovci osnovavši međusobno udrugu, a na svoju korist.

Ide li ovako dalje, trgovci idu ususret propasti radi tuđinske konkurencije, trpi štetu sama država, propadaju svi oni, koje, pak bilo i koj puta, pograbi vlast, a međutim Rijeka i Zadar se smiju, jer žive *isključivo* od našega novca. Molimo dakle, da se ovom pitanju posveti više pažnje sa strane pozvanih i doskoči ovoj novoj rani na našem i odviše izraženom narodnom tijelu. Neka se ispitaju cijene nekoj robi, da se vidi, je li opravdana tolika razlika, poglaviti uzrok skupoće. Nadasve pak trebalo bi pomagati domaću industriju, olakčujući dovoz sirovina i promičući domaća poduzeća, a ne da mi prodajemo sirove kože, koje nam se vraćaju izradene, te moramo plaćati par cipala do 400 dinara, koje ćeš u Zadru ili Rijeci dobiti za 40—50 lira!

Iz naših krajeva.

O KRALJEVOM PUTU U DALMACIJU kabinet Predsjedništva Vlade 4. m. j. izdao je ovaj komunikat: "Kilistovi donose vijest o putovanju Njeg. Vel. Kralja u Dalmaciju, takoznačuju kao utvrdeni i dan izjavljaju. Ovlašteni smo izjaviti, da sve te vijesti preduhitrene i netačne, da je namjera Njeg. Vel. Kralja, da učini posjet Dalmaciji. Događaja puta još nije utvrden i on se u svoje vrijeme zvanično očitovati."

NEČUVENO SVETOGRĐE U DALMACIJI. Prošlih dana do danas još poznati zlikovac izveo je drsku i opasnu krađu u zavjetnoj kapucinskoj crkvi Blažene Djevice na Poššanu. U gvozdenim predmetom provale su vrata Svetohraništa na glavni oltar crkve. Ukraden je srebrni pozlaćeni ciborij sa preko 400 srebrnih sv. hostija, srebrna teka velikom sv. hostijom za prikazivanje te zlatna pribodača sa polukuglom na vrhu. Materijalna vrijednost ukradenih predmeta prelazi 1000 dinara. Za provalnikom upućeno je potraga.

PROSLAVA TISUĆGODIŠNICE HRVATSKOG KRALJEVSTVA U SOTOČNJEM. Na poticaj splitskog biskupa Bonifačiča priređuje se 5. srpnja na dan sv. Ćirila i Metoda svečana proslava tisućgodišnjice hrvatskog kraljevstva. Toga će dana na sotočnom polju nad historičkim grobnicom kraljice Jelene g. biskup otpjevati svečani pontifikalni u staroslovenskom jeziku, poslije koga će se otpjevati svečano "Tebe Boga hvalimo". Popodne predviđena je narodna igra.

SILNO NEVRIJEME U SLOVENIJI. U noći između 11. i 12. t. m. j. došlo je po čitavoj Sloveniji silno nevrijeme. Od velike neprestane kiše i pljuskavanja sa rijeke Sava i Drava. Sava je razlila iz svojih korita te poplavila livade i vinograde. osobito u

okolici Celja, u Laškome, oko Zidanog Mosta, Zaprešiča i Podsuseda. Šteta je ogromna. Slovinci ne pamte tako velike poplave već od mnogo godina.

OKO DOVRŠENJA LIČKE PRUGE. Rad oko dovršenja ličke pruge napreduje brzo. Šine su postavljene do Pađena. Poprečno se dnevno dovršava 1/2 kilometra pruge. Sada je stigla jedna partija tračnica u Knin za postavljenje preko željezničkih mostova u Kninskompolju. To je učinjeno zbog toga, da se požuri sa dovršavanjem pruge, jer postavljenje tračnica na mostovima je kompliciranije i dulje traje. Pruga će biti dogotovljena u lipnju, a predat će se prometu u srpnju.

25 GODIŠNJICA ZADRUŽNE SVEZE U LJUBLJANI. 7. t. m. j. održala se u Ljubljani glavna godišnja skupština Zadružne Sveze, te gospodarske kule slovenskog seljaštva. To je ujedno bila proslava 25 godišnjice njezinog blagotvornog rada i opstanka.

KONFERENCIJA PRIVREDNIKA U SARAJEVU. U Sarajevu se sastalo cijeli dana 70 delegata privrednika iz cijele zemlje na konferenciju, da vijećaju o unapređenju naše privrede.

NOVČANA NAGRAĐA RATNICIMA AMERICKE VOJSKE. Američka vlada je zaključila, da novčano nagradi sve vojnike, koji su za vrijeme prošlog rata služili u njezinoj vojsci. Svi naši državljani, koji imaju na to pravo, za pobilje obavijesti neka se obrate američkom vojnom atašeu u Beogradu.

NOVINARSKI FAKULTET U BEOGRADU. U ministarstvu prosvjete radi se na projektu za otvaranje specijalnog fakulteta za žurnalistiku na beogradskom univerzitetu. Samo svršeni maturanti moći će se upisati na ovaj fakultet.

MIROVINE PRIVATNIH NAMJEŠTENIKA. U Splitu održane su

9. i 10. svibnja o. g. konferencije Penzionog zavoda u Ljubljani. Pristupili su iz Ljubljane članovi upravnog odbora: Ing. Šuklje, Dr Jerić, Vertovec i Bukovec, te direktor Dr Sagadin i činovnik Šantić, a iz Splita delegati, odnosno njihovi zamjenici: Dr Beroš, Milissich, Torre, F. Ž. Donadini, Seitz i Berković, kao i predstavnici Velikog Župana gosp. Kos i Trgovačke Obrtničke Komore Dr Buić, te odaslanici bankovnih, trgovačkih, industrijskih, pomorskih i ostalih privatnih namještenika. Vijećalo se u velikoj dvorani Zadrudnoga Saveza,

te je u svim tačkama postignut jednoglasni sporazum. Djelokrug će se poslovnice proširiti, te će ovih dana biti raspisan natječaj za ravateljsko mjesto. Veseli nas, što će se ujedno požuriti sa nacrtom novog mirovinskog zakona, po kojemu će u penzionom zavodu biti centralizovano čitavo socijalno osiguranje. Uz današnju mirovinu također i bolest i invalidnost i besposlica. - Doznajemo, da će ovoga ljeta pohoditi Šibenik dalmatinski delegat Frano Ženko Donadini, kojom zgodom će se održati sastanak svih zanimanih poslodavaca i namještenika.

Iz Šibenika i okolice.

PRIGODOM BLAGDANA GOSPE ZEČEVA presv. biskup dr Mileta ide u Nin, gdje ostaje 17. i 18. t. m. j. Na dan Gospe 18. t. m. j. tamo će otpjevati svečanu pontifikalnu sv. Misu. I lani je presv. biskup svojim prisustvom uzveličao blagdan čudotvorne Gospe Zečeva.

DELEGAT HRVATSKOG ORLOVSKOG SAVEZA akademičar g. Dragan Mijatović boravio je prošlih dana u našem gradu, da pregleda mjesni Hrvatski Katolički "Orao" i Krešimirovo Orlovsko Okružje te zastupa HOS na nedjelnom prvom javnom istupu mjesnog "Orla". Ove sedmice obašao je neka okolna već osnovana orlovska društva, kao i poradio oko osnutka novih. Svuda je naišao na veliko zanimanje i oduševljenje za orlovstvo.

CRKVENO IMENOVANJE. Preč. g. don Ivan Katalinić, skradinski opat, bio je imenovan začasnim kanonikom Stolne Bazilike u Šibeniku. Uvedenje u čast bit će na blagdan Uzašašća u 10 1/2 sati prije pontifikalne sv. Mise u Stolnoj Bazilici sv. Jakova. Čestitam!

KONCERAT FILHARMONIČKOG DRUŠTVA. U nedjelju 17. t. m. j. Filharmoničko društvo priređuje svoj veliki vokalno-instrumentalni koncert u Gradskom Kazalištu. Program je koncerta podijeljen u tri dijela: instrumentalni, vokalni i instrumentalno-vokalni. U instrumentalnom dijelu izvodit će se: L. v. Beethoven: Ouverturna k operi Fidelia; A. Dvoržak: Legende br. 1 (d) i broj 3. (g); P. Čajkovskij: Ruski ples Trepak. U vokalnom dijelu: B. Joksimović: Makedonske pjesme (Hajte mori momci i Oj devojkjo) pjeva ženski zbor; E. Adamić: Zapuštena — mješoviti zbor; A. Foerster: Spak — muški zbor. Kao instrumentalno-vokalni dio izvodit će se: Č. M. Hrazdira: Lužičko-srpske narodne pjesme i reje — mješoviti zbor i orhestar; Č. M. Hrazdira: "Sa sela i sijela" hrvatske pučke popejke — mješoviti zbor i orhestar. Za koncert u gradu vlada veliki interes, tim više, što ovom prigodom po prvi put nastupa novi maestro g. Hrazdira.

HRVATSKOM KATOLIČKOM "ORLU" poklonio je presv. biskup dr Jerko Mileta din. 100. — Uprava mu najharnije zahvaljuje.

U ZNAK PROTESTA protiv zabrane dacima, da sudjeluju na orlovskoj akademiji 10. svibnja Hrvatskom Katoličkom "Orlu" poklonili su: Don Ante Radić i Samostan sv. Frane po din. 100; Vinko Vučić, Obitelj Ferde Erege i Samostan sv. Lovre po din. 50; N. N. din. 30, Juraj Bego din. 20 i Grgo Urem din. 10. — Uprava im svima najharnije zahvaljuje.

SKUPŠTINA JUGOSLAVENSKE MATICE. U četvrtak 14. t. m. j.

održana je glavna godišnja skupština mjesne podružnice "Jugoslavenske Matice" u foyeru Gradskog Kazališta, koja je bila brojno posjećena i protekla u najboljem redu. Predsjednik dr H. Marin u svom pozdravnom govoru ističe važnost ove naše narodno-obrambene ustanove na korist naše zarobljene braće u tuđini te potiče sve prisutne, da i dalje izdašno potpomognu "Jug. Maticu" u njezinom plemenitom i rodoljubnom radu. Gosp. K. Krstić pročitao je zatim svoj tajnički izvještaj, a g. Š. Kalmeta blagajnički, na što je jednoglasno dan apsolutorij staroj upravi. Prešlo se na izbor nove uprave. Bile su istaknute dvije liste. Lista sa drom Mirkom Perkovićem na čelu dobila je 25 glasova, dok lista sa drom Šimom Vlačićem na čelu 71. U novu upravu su izabrani: Predsjednik dr Šime Vlačić, te odbornici: Krsto Krstić, don Ante Radić, dr Henrik Marin, Pavao Doko i Dragutin Vidović; zamjenici prof. Jerko Mirić, Marko Jakovljević i Anđeo Matačić; revizori: prof. Bruno Marčić, Stjepan Zaninović i Zvonimir Čaleta.

ISPITI OSPOSOBLJENJA za osnovne škole pri mjesnoj Učiteljskoj školi svršili su 4. t. m. j. Osim onih, koje smo već objavili u br. 14, bili su još osposobljeni: Brana Marija, Kolarž Eduard, Milić Lino, Novak Anka, Pokrajac Đuro, Troškot Petar i Vlačić Dušan. Jedan se kandidat ustegao za vrijeme usmenih ispita. — 6. t. m. j. završeni su ispiti osposobljenja za građanske škole. Osposobljeni su bili za prvu stručnu skupinu: Antonović Nikola, Perić Petar, Škalco-Šutić Zorka i Triva Miloš. Za drugu stručnu skupinu i njemački jezik bio je osposobljen Karner Eduard, za treću skupinu Radić Marija, za poučavanje francuskog jezika Skočić Nadežda, a za violin Vlačić Dušan. Od ostalih kandidata, koji su se prikazali, jedan nije uspio, a jedna se kandidatica povukla za vrijeme usmenog ispita.

SKUPŠTINA "JADRIJE". U nedjelju 10. t. m. j. održana je glavna godišnja skupština "Jadrije". Iz izvještaja uprave moglo se vidjeti, da je ona ove godine sve učinila i nije žalila žrtava, da ovo naše kupalište, sagrađeno sitnim udjelima svega građanstva, što više poljepša i dotjera. U znak priznanja ponovno je birana uglavnom stara uprava sa zauzetnim drom Markom Kožulom na čelu. Nade je, da će ove godine biti osiguran vrlo udoban i čest parobrodarski saobraćaj, osobito nedjeljom i blagdanom.

ZAPOSLENJE U BELGIJI moglo bi dobiti od prilike stotinu radnika klesara. Posao se sastoji uglavnom oko izgradnje uličnih pločnika. Osim tih potreban je veći broj radnika za rudnike. Za sve informacije obratiti se Belgijskom konzulatu u Šibeniku.

Š KOMISIJA ZA CENZURU FILMOVA. Riješenjem ministarstva unutrašnjih djela osnovane su u Beogradu dvije komisije za pregled filmova. Zašto se te komisije ne bi formirale i po drugim mjestima, pa i u našem gradu, da se spriječi otrovni upliv mnogih besramnih filmova, osobito na našu mladež? Skrajni bi za to bio čas! Žaloso je, da ona ista gospoda, koja su najrevnija, da nastroje zabrane svojim đacima pripadanje kulturnim skroz odgojnim organizacijama, koje od njih hoće da odgoje značajevu, ovdje im puštaju potpunu slobodu, da si svakakvim, pa i najnemoralnijim, filmovima truju mladenačka srca!

Š UVOZ I IZVOZ. Kroz prošli mjesec travanj izvezlo se iz naše luke 4.663.000 kg. razne robe, dok je uvezeno 846.500 kg. robe.

Š DAROVI „UBOŠKOM DOMU“. Da počaste uspomenu *Iviše Zorića pk. Šime: Vikario Pavao* din. 30; *Kulić Vladimir i Trlaja Josip* po din. 20;

Jadronja *Krsto, Bumber Toma, Tambača Josip i don Krsto Stošić* po din. 10. Da počasti uspomenu *Marka Marića: Špiro Guberina* din. 10. Da počaste uspomenu *Šime Bumbera pk. Dunke: Toma Bumber* din. 20 i *Vladimir Kulić* din. 10. — Svima darovateljima Uprava harno zahvaljuje.

CIPELE
od crne ili smeđe teleće kože, domača izradba Din 160.— od finog crnog boksá Din 200.— razširija veletgovina R. Stermečki, Celje br. 17. Slovenija.
Ilustrirani cjenik sa preko 1000 slika šalje se svakome badava. Uzorku štofova, kangarna i razne manufakturne robe dobijete 8 dana na ogled. Ako roba ne odgovara i nije odsječena, može se promijeniti, ili pak vratiti novac. Narudžbe preko Din. 500.— šalju se od poštarine slobodno. Zastupnici se primaju. Trgovci engros cijene.

DRVONITKE (tkane drvene rolete - trskane rolete, ripsrolet) najbolje, najtrajnije, najjeftinije
BRAĆA VIDAKOVIĆ
Ilica br. 40 — ZAGREB — Ilica br. 40
Tražimo zastupnike po cijeloj Jugoslaviji. Velika zarada.

Važna katolička književna novost!

Uprav je izašao prvi svezak knjige:

HODOČAŠĆE FRANJEVAČKOM ITALIJOM

od najvećeg katoličkog pisca

JOHANNES JOERGENSEN

u prijevodu A. Matasovića.

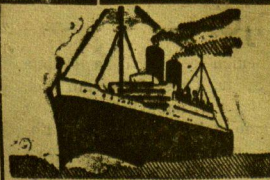
Pisac nakon obraćenja putuje, hodočasteći, po svim mjestima franjevačke Italije; opisuje nam ta mjesta, povijest njihovu, kao i svoje utiske. Mjesta su vanredno slikovito opisana, povijest je kritički obrađena, a utisci su čovjeka, koji je progledao i prešao na katolicizam, tako snažni, da ostajemo dugo, dugo pod dojmom njegovih riječi. Da je knjiga od vanredne književne vrijednosti, svjedoči nam i to, da je već prevedena na sve svjetske jezike.

Djelo je vrlo aktuelno, jer se rimsko hodočašće vraća preko Asiza i Padove, a i dogodine naši Trečoreci hodočaste baš u franjevačku Italiju.

Knjiga će izaći u 4 sveska te iznaša pretplata na sva 4 sveska zajedno sa poštarinom, ako se novac pošalje unaprijed, 30 Dinara, inače svaki svezak Din. 10.

Pretplata i novac šalju se:

HRVATSKA KNJIŽARA - SPLIT.

(Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires) da je polazak njihovih velikih preokookeanskih parobroda

„Belvedere“ na 24. m a j a 1925. iz SPLIT-SKE LUKE (Dalmacija.)

Parobrodi su moderno uređeni imaju dva vijka i vozu na naftu. Putnici su smješteni u poboljšanom trećem razredu, u trećem razredu kabina i u podpalubju. Svaki razred posjeduje moderno uređeni jedaći salon, salon za gospođe, kao i pušački salon. Putnicima stoji na raspolaganje cijeli parobrod, jer ne vozi putnika I. i II. razr. Od kolike je važnosti za naše putnike, što se mogu ukrcati u domaćoj luci, nije potrebno navadati - dosta je, što ne trpe velikih neugodnosti ni napora putujući po nekoliko dana preko stranih država. dok ne stignu u luku ukrcanja, a osim toga mogu se na parobrodu služiti svojim materinskim jezikom.

Glede osiguranja mjesta te ostalih uputa treba se obratiti na „COSULICH LINIJU“.

Glavno zastupstvo za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca

Telefon 24-98. **J. G. Drašković - Zagreb** Cesta „B“ br. 3. ili na filijale u: Beogradu, Balkanska ul. 25. Ljubljani, Kolodvorska ul. 30. Velikom Bečkereku, Kralja Petra trg 4 ili Agenciji u:

Sibeniku, Josip Jadronja, obala
Sušaku, Karolinska cesta 161 J. G. Ivošević, Splitu FRANJO KUKULIĆ, Gružu
IVO LOVRIČEVIĆ, Metkoviću NIKICA CAREVIĆ.

Pomognimo Hrvatskog Radišu!

DOBRA PRIGODA!

DOBRA PRIGODA

PRODAJE SE:

Jedan kompletni stroj za tjesteninu (paštu) sa svim potrebitim inventarom, kao i benzin-motor za pogon.

Jedan Kino-aparat sa Dinamom od 65 VOLTI sa svim potrebitim priborima.

Roba nova, dobra i jeftina.

Za tačne informacije obratiti se kod Uprave lista.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamačuje.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. U LJUBLJANI

VLASTITA ZGRADA
GLAVNA ULICA 108.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. - NOCNI 67.

Podružnice: Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamačuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.